

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: ФИЛОСОФСКИ

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	П	0	2	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Бакалавърска програма: (код и наименование)

Ф	Ф	П	3	1	0	1	2	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Бакалавърска програма „Психология“

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	0	3
---	---	---	---

Психолингвистика

Преподавател: гл. ас. д-р Николай Рачев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	0
	Практически упражнения (хоспетиране)	0
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Въвеждане данни от демонстрации в клас	10
	Водене на дневник	20
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Участие по време на занятията и домашни работи	20
2.	Междинен тест	20
1.	Краен тест	60

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът предлага въведение в логиката и методите на изследване на когнитивните процеси, свързани с преработката на езика. Подчертава се ролята на експерименталния метод и се разглеждат различни емпирични резултати и базирани на тях теоретични модели за обяснение на езиковите процеси. Разглеждат се когнитивните процеси при преработване на думи, изречения и свързан текст и при продукцията на език.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

След завършване на курса, студентите се очаква да:

- разбират логиката на психологическите изследвания на езика;
- познават основни психологически теории и изследвания на езиковите процеси;
- формират съзнание за необходимостта от емпирични методи за изследване на различни закономерности и свойства на езика и речта;
- развият умения за критическо мислене в областта на езиковите процеси.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Общ поглед върху психолингвистиката Аспекти на езика. Лингвистика и психолингвистика. История на възникване на психолингвистиката като научна дисциплина. Психолингвистика и когнитивна наука. Области на интерес на психолингвистиката.	2
2.	Езикови принципи Универсални характеристики на езиковите системи. Сходства и различия между езиците. Език и мислене. Психолингвистика и граматика. Структура на фразата. Трансформационна граматика. Алтернативни теории за граматиката. Явна и скрита езикова компетентност.	2
3.	Логика и методология на психолингвистичното изследване Житейски представи за наука и теория. Характеристики на научните	2

№	Тема:	Хорариум
	теории. Различия между добре развитите науки и социалните науки. Логика на научния метод и приложението му в психолингвистиката. Необходимост от психологическо изследване на езика.	
4.	Психологически механизми при преработването на езика Основни метафори в когнитивната психология. Информационен подход, конекционизъм, въплътено познание. Модел на преработка на информацията. Модел на преработката на информация. Централни проблеми в психологическото изследване на езика	2
5.	Възприятие на речта Структура на речта. Възприятие на устна реч. Възприятие на изолирани речеви сегменти. Възприятие на цялостна реч. Възприятие на писмена реч. Методи за изследване на речевото възприятие.	2
6.	Умствен речник Измерения на лексикалното знание. Организация на умствения речник и представяне на значението в човешката памет. Мрежови модели на семантичната памет. Въплътена семантика. Методи за изследване на умствения речник: свободни класификации, свободни словесни асоциации, директно скалиране.	4
7.	Лексикален достъп Извличане на информация от умствения речник. Модели на лексикален достъп. Фактори, влияещи върху лексикалния достъп. Методи за изследване на лексикалния достъп.	2
8.	Разбиране и запаметяване на изречения Фактори, влияещи на разбирането на изреченията. Синтактично разчленяване. Разбиране на двусмислени изречения. Роля на предварителните очаквания. Запаметяване на изречения: смисъл и повърхностна структура. Роля на умозаклученията при запаметяване на изречения. Практически следствия: запаметяване на рекламни послания.	4
9.	Разбиране и запаметяване на текст Текстът като единица за анализ. Организация на текста: локална и глобална структура. Модел „Дадено/Ново“. Стратегии за постигане на свързаност. Единици за запаметяване на текст: повърхностни репрезентации, пропозиции и ситуационни модели. Роля на схемите при разбиране и запаметяване на текст. Структура на текста и перспектива на читателя. Схеми и жанрове. Граматика на историята.	4
10.	Разбиране на преносния смисъл Видове фигуративен език. Проблемът с разпознаването на преносния смисъл. Разговорни конвенции. Стандартен прагматичен подход към преносния смисъл. Метафора: дефиниция и видове. Подходи към разбирането на метафори.	2

№	Тема:	Хорариум
11.	Продукция на реч и език Етапи на речева продукция. Етапи на езиково планиране и грешки на езика. Серийни и паралелни модели на езиково планиране. Изпълнение на езиковите планове. Самонаблюдение и редактиране.	4

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Общ поглед върху психолингвистиката.
2.	Езикови принципи
3.	Логика и методология на психолингвистичното изследване
4.	Психологически механизми при преработването на езика
5.	Възприятие на речта
6.	Умствен речник
7.	Лексикален достъп
8.	Разбиране и запаметяване на изречения
9.	Разбиране и запаметяване на текст
10.	Разбиране на преносния смисъл
11.	Продукция на реч и език

Библиография

Основна:

Герганов Е. (1987). *Памет и смисъл*. София: Наука и изкуство.
Carroll, D.W. (2008). *Psychology of language* (5th ed.) Wadsworth/Thomson.

Допълнителна:

Герганов Е. (ред.) (1984). *Български норми на словесни асоциации*. Наука и изкуство.
Стърнбърг, Р. (2012). *Когнитивна психология* (5то изд.) Изток-Запад.
Reed, S. K. (2000). *Cognition: Theory and applications* (5th ed). Wadsworth.
Traxler, M. J., (2012). *Introduction to psycholinguistics*. Wiley-Blackwell.

Дата:

21.12.2020

Съставил:

гл. ас. д-р Николай Рачев